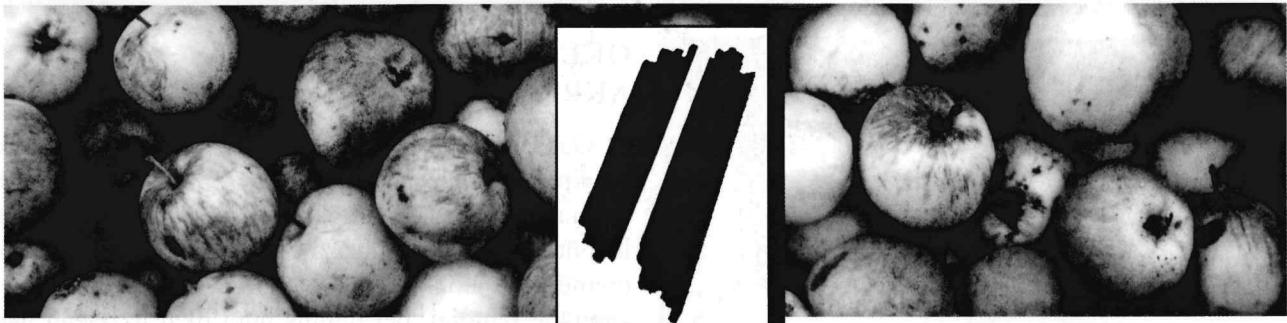

LATVIJAS 50 GADU OKUPĀCIJAS MUZEJA FONDS

OKUPĀCIJAS MUZEJA APKĀRTRAKSTS

2002. gads Nr.14

"OKUPĀCIJAS MUZEJA DARBS VELTĪTS
PIEMINĀI, PATIESĪBAI, APSKAIDRĪBAI"
AKADEMIĶIS JĀNIS STRADIŅŠ

Āboli laiks

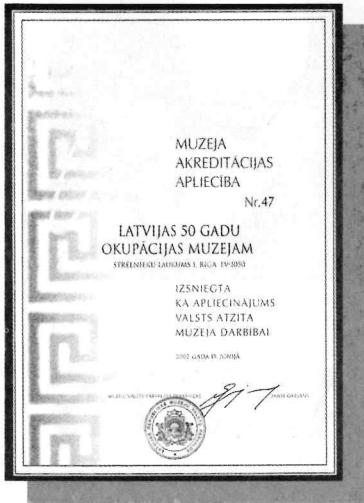
Nāk dārzos izšķērdīgs rudens. Pa gabalu skatoties, zem ābeļu vainagiem gaismas apli. Pienākot tuvāk – nokrituši āboli. Un katrs kā tāds kādam teikumam pielikts punkts. Ienākšanās laiks klusāk vai skaļāk uzrunā visus cilvēkus. Jo vecāki klūstam, jo neatlaidīgāk mums kāds it kā prasa: "Un kādi ir tava mūža augļi? Ko tu esi devis savai zemei un ko debesīm?"

Ir jābrīnās, cik tālu var sniegties palīdzīgas rokas. Cik pilnas tās reizēm var būt! Kalpot Latvijai var arī no attāluma. Amerikā dzīvojošie Anna un Jānis Cerbuļi šovasar par godu savai zelta kāzu jubilejai Okupācijas muzejam ziedoja \$50 000. Oskars Perro, Kanādā kārtojot ģenerāla Oskara Dankera ģimenei tuvo Alīdes un Paula Mendes novēlējuma lietas, mūsu muzejam ziedoja 59 408 Kanādas dolārus. Tūkstoš un vairāk latu ir ziedojuši Jānis Leons un Spodra Zariņi, Rita un Georgs Romanovski, Silvija Rūtenberga, Valija Polis, Helmi F. Rožankovska. Okupācijas muzeju savu iespēju robežās finansiāli atbalsta daudzas latviešu draudzes un organizācijas un individuālie atbalstītāji visā pasaulē. Sirds balss aicinātie vēlas, lai pagātnes izpēte turpinās, sekmīgi strādā muzeja programmas, iznāk grāmatas un lai patiesība var iet pasaulē.

Šovasar Okupācijas muzejs saņēma valsts novērtējumu – akreditāciju. To var uzskatīt par sava veida punktu teju pirms desmit gadiem iesākta teikuma beigās. Bet tas ir arī jauna teikuma sākums. Ir jāiet dziļumā. Par spīti patiesības slēpējiem un melu teicējiem jāšķir valā aizmirstības zāle un jārok nost pagājušā gadsimta gruveši. Patiesībai nav noilguma. Bez tās mēs esam viegli ievainojami un uzvarami. Patiesība ir otrā pēc maizes, bez kuras nedz indivīds, nedz tauta nevar laimīga būt.

Rudens – tās ir arī atvadas no saules, no draugiem un radiem, pie kuriem vasarā sērsts. Vieni atvadās uz laiku, citi – uz mūžu. Zem ābelēm gaismas apli. Debesīs gājputnu klaigas. Un ir tā, it kā kāds prasītu: "Ko tu esi devis savai zemei un ko debesīm?"

Anda Līce

OKUPĀCIJAS MUZEJA AKREDITĀCIJA

Okupācijas muzejs savu pirmo, pavisam nelielo, skati atklāja 1993. gada 1. jūlijā. Ar sevišķu prieku varēsim nākamgad sagaidīt 10. gadadienu, jo esam ne tikai muzeju izveidojuši un pastāvējuši, bet izauguši par kolēģu atzītu muzeju, kā to mums apliecinā ūdensā gada jūnijā iegūta akreditācija.

Muzeju akreditāciju Latvijā uzsāka tikai 1998. gadā. Ikvienam valsts un pašvaldības muzejam ir pienākums akreditēties. Privātiem muzejiem, kāds ir Okupācijas muzejs, akreditācija ir brīvprātīga izvēle. Līdz 2002. gadam Latvijā akreditēti apmēram puse no visiem valsts un pašvaldību muzejiem – mēs esam trešais privātās muzejs, kas ieguvis akreditāciju. Akreditācijas mērķis ir veicināt muzeju atbilstību profesionāliem standartiem muzeja vadībā, krājumu saglabāšanā un pakalpojumu sniegšanā. Akreditētie muzeji var pieprasīt valsts budžetā speciāli paredzētos līdzekļus nacionāli nozīmīgu projektu un programmu īstenošanai.

Lai iegūtu akreditāciju, muzejs sagatavo pārskatu par savu darbību un turpmākās attīstības plānu. Muzeju valsts pārvalde caurskata sagatavotos materiālus un ieteic labojumus vai papildinājumus. Iesniegumu izvērtē un apstākļus muzejā pārbauda akreditācijas komisija – seši pieredzējuši muzeja darbinieki no dažādiem jau akreditētiem muzejiem un divi Muzeju valsts pārvaldes loceklji. Komisija sagatavo atzinumu par muzeja atbilstību akreditācijas prasībām un Latvijas Muzeju padome nolejum akreditāciju piešķirt vai nepiešķirt. Akreditāciju parasti piešķir 5 gadiem, pēc tam notiek muzeja pārakreditācija. Akreditētajam muzejam katru gadu Muzeju valsts pārvaldei jāiesniedz darbības pārskats.

Okupācijas muzejam akreditācijas apliecību pasniedza Muzeju valsts pārvaldes priekšnieks Jānis Garjāns OMF padomes sēdē šā gada 3. augustā.

Gundega Michele,
Okupācijas muzeja izpilddirektore

OKUPĀCIJAS MUZEJA ĒKA: AKREDITĀCIJA, BIRKERTS UN CERĪBAS

Gada sākumā Rīgas domes SIA "Rīgas nami", kas apsaimnieko muzeja ēku, iesniedza OMF un OM vadībai līguma projektu. Tas vairākos punktos nebija pieņemams un būtu apdraudējis muzeja eksistenci, jo muzejam būtu, piemēram, jāmaksā Ls 1,- par m² mēnesī, jāveic visi kapitālie remonti, bet līgums būtu tikai uz vienu gadu. Muzejs līgumu nepieņēma, un "Rīgas nami" vadība atzina, ka kardinālos punktus var risināt tikai Rīgas dome.

Iegūtā valsts akreditācija deva pamatu un impulsu OMF un OM vadībai jau jūlijā vērsties pie Rīgas domes priekšsēdētāja Gundara Bojāra ar priekšlikumu sekot Latvijas valsts piemēram, kas nodeva Barikāžu atbalsta fondam Barikāžu muzeja ēku īpašumā bez maksas. Prasījām tāpat bez maksas nodot Okupācijas muzeja ēku Okupācijas muzeja fondam. Augustā OMF padome apstiprināja iesākto virzienu ar rezolūciju, kas deklarē muzeja ēku ar architekta Gunāra Birkerta iecerēto piebūvi un pārbūvi par absolūtu prioritāti un apstiprina nodomu ēku iegūt bezmaksas īpašumā, ilgtermiņa lietošanā vai nomā. Augusta beigās OMF un OM pārstāvji devās audīencē pie Rīgas domes priekšsēdētāja, kurā nostāja iepriecināja: G. Bojārs ar uzsvaru apstiprināja muzeja nepieciešamību un savu uzskatu, ka muzejam jāatrodas tagadējā vietā. Sarunu vešanai viņš norīkoja Attīstības departamenta vadītāja vietnieku Igoru Grauru, ar kuŗu turpinājušās tālākās sarunas. I. Graurs atbalsta mūsu vēlmi paturēt ēku un plānot G. Birkerta ieceri. Tā kā Rīgas dome nevar nodot ēkas sabiedriskām organizācijām bez maksas kā valsts, esam vērsušies pie "Rīgas namiem" ar līguma priekšlikumu, kas paredz 30 gadu nomu par Ls 1,- mēnesī. Tā bija pēdējā noma, ko maksājām Aizsardzības ministrijai 1998. gadā. Patlaban muzejs maksā tikai ēkai piederošās zemes nodokli. Ja turpināsies līdz šim izrādītā labvēlība, varam cerēt, ka savu 10 gadu jubileju muzejs varēs svinēt ēkā, kuru tad patiešām varēs saukt par mājām.

Tai pašā laikā rit priekšdarbi vēsturiskā Rīgas centra apbūves plānošanai, kas arī varētu ietekmēt ēkas likteni. Tāpēc OMF un OM vadība turpina sekot un rūpēties, lai plānos ir vieta muzeja ēkai. Turpinām arī centienus muzeju iekļaut aizsargājamo architektūras pieminekļu sarakstā. Patlaban šķiet, ka architektu vairākums ir labvēlīgi gan muzeja saglabāšanai, gan G. Birkerta idejai, gan arī atvērtam laukumam uz Daugavas pusē ar pieeju Daugavai.

Vēl pirms gada uz jautājumu, vai paliksim tagadējā ēkā, nevarējām atbildēt noteiktīvi. Tad Rīgas dome nolēma apturēt lēmumu par ēkas nojaukšanu. Tagad šķiet, ka varam atbildēt jau daudz pozitīvāk. Taču, apzinoties Latvijas politisko un finansiālo interešu labirintiskos ceļus, turēsim visus īkšķus un turpināsim iesākto kursu.

Valters Nollendorfs

IZSTĀDES

LATVIJA ATGRIEŽAS BRĪVAJĀ PASAULĒ

Šā gada februārī ar Amerikas Latviešu Apvienības finansiālu atbalstu izstāde ieradās Vašingtonā. Izstāde uzsver Latvijas sakarus ne tikai ar Eiropu, bet arī ar Ameriku, Latvijas atgriešanos “Brīvajā pasaule” un pamato Latvijas uzņemšanu Eiropas Savienībā un NATO. Izstāde ir parādīta Čikāgā latviešu Dziesmusvētku laikā un jau ir apceļojusi divu šatu galavspilsētas. Pirmā bija St. Paula Minesotā. Ar Minesotas latviešu sabiedrības

Celjošā izstāde Madisonā.

enerģisku darbu izstādi 15. jūnijā atklāja šata parlamenta ēkā. Atklāšanu vadīja Dr. Jānis Robiņš. Galvenais viesis bija senators Marks Deitons. Viņš savā uzrunā apsolīja balsot par Latvijas uzņemšanu NATO.

Tālāk izstāde ceļoja uz Viskonsinas galavspilsētu Madisonu, kur 7. septembrī šata parlamenta ēkā notika svinīga atklāšana. Izstādes sagatavošanas darbus veica Milvoku latviešu sabiedrība Ērika Krūmiņa vadībā. Miķelis Abuls pārstāvēja latviešu vēlētājus un vadīja pasākuma programmu. Izstādes vadītājs Paulis Lazda atzīmēja “atgriešanos” savā “alma mater” pēc 35 gadu prombūtnes un Latvijas atgriešanos savās mājās – “brīvā pasaule” pēc 50 gadu piespedu okupācijas un izolācijas”. Abu šatu senatori un vairāki deputāti (kongresa locekļi) apliecināja atbalstu Latvijai. Sirsnīgs viesis bija Ohaio šata kongresmenis Kusiničs un šata asamblejas deputāts Kraibīhs, kurš ir apņēmies īstenot šata lēmumu – atbalstīt Latvijas uzņemšanu NATO. Nākamās izstādes varētu rīkot Mičiganas un Ohaio galavspilsētās. Ir ļoti vēlams, lai latviešu organizācijas arī citos centros rūpētos, lai izstādes saista amerikāņu publikas, sevišķi senatoru, uzmanību.

Paulis Lazda

IZSTĀDE PAR VAKARDIENU

17. jūnijā muzejā atklāja tematisko izstādi “Tirdzniecība Latvijā okupāciju gados”. Izstāde sniedz ieskatu brīvvalsts, pirmās padomju okupācijas, vācu laika, otrs padomju okupācijas, PSRS sabrukuma un atjaunotās neatkarības pirmajos gados ražoto preču klāstā, norēķinu

sistēmā un attiecīgā laika dzīves īstenošībā. Izstādi iekārtoja vēsturnieks Ojārs Stepens un māksliniece Niluta Bahmane. Kā parasti ierobežotās

Iztādes kopskats.

telpas dēļ tās iekārtotājiem nācās meklēt tādu risinājumu, kas ļauj ar minimāliem izteiksmes līdzekļiem skatītājiem pastāstīt pēc iespējas vairāk. Pielicīgais, padomju garā ieturētais atklāšanas “cienasts” atsauca atmiņā jau piemiratos “talonu laikus”, kad Latvijā trūka visvienkāršāko sadzīves priekšmetu un pārtikas produktu. Izstāde būs aplūkojama līdz 2003. gada aprīlim.

GRĀMATU SVĒTKI MUZEJĀ

2002. gada 4. jūnijā muzejā notika grāmatas “Latvijas Okupācijas muzejs” atvēšana. 215 lappušu biezā grāmata izdota latviešu un angļu valodā. Šā izdevuma vajadzībām tika pārstrādāti, ar jaunākām vēsturiskām atzījām un dokumentiem papildināti un precizēti teksti, kas izriet no muzeja materiāliem un 1998. gadā latviešu un vācu valodā izdotās tāda paša nosaukuma grāmatas. Grāmatas tekstu autors un redaktors ir Valters Nollendorfs, mākslinieks – Alnis Mitrīs.

21. jūnijā, Latvijas robežsardzes brigādes komandiera ģenerāla Ludviga Bolsteina nāves dienā, Okupācijas muzejā notika Andreja Edvīna Feldmaņa pētījuma, kas pārtapis grāmatā “Maslenku traģēdija – Latvijas traģēdija” atkārtota un papildināta izdevuma atvēšana. Interese par šo it kā nenozīmīgo pat tā laika presē tikai garāmejot pieminēto, vēstures faktu joprojām ir liela. Grāmatā publicētas 142 fotogrāfijas, pielikumā ievietotas minēto

personu biogrāfijas, dokumenti un literatūrā visbiežāk sastopamās kļūdas un neprecizitātes. Grāmatas atvēršanas sarīkojumā atmiņas stāstīja 1940. gada 15. jūnija aculiecinieki.

Anda Līce

A.E. Feldmanis salīdzina abus grāmatas izdevumus.

MŪSU VIESI

2002. GADĀ NO MAIJA LĪDZ SEPTEMBRIM

7. maijā – Lielbritānijas vēstnieks Eiropas Padomē Endrū Karters (*Andrew Carter*).

8. maijā – CIDA (*Canadian International Development Agency*) viceprezidents Čārlzs Bases (*Charles Basset*).

10. maijā – Somijas Nacionālās aizsardzības kursu dalībnieki.

10. maijā – Minsteres akadēmiku grupa Klausu Deppera (*Klaus Dapper*) vadībā.

14. maijā – Lielbritānijas Aizsardzības komitejas locekļi Patriks Mercers (*Patrick Mercer*), Džims Naits (*Jim Knight*), Marks Hatons (*Mark Hutton*).

15. maijā – Nīderlandes Bruņoto spēku komandieris admirālis Lūks Krons (*Luuk Kroon*).

23. maijā – Nīderlandes vēstnieks Nikolass Bīts (*Nicolaas Beet*).

25. maijā – dāņu virsnieki, kas apmāca Latvijas karavīrus akcijai Bosniā.

26. maijā – ASV senatoru padomnieku grupa un ASV vēstnieks Braiens Karlsons (*Brian Carlson*).

27. maijā – Slovākijas parlamenta priekšsēdis Jozefs Migašs (*Jozef Migaš*).

29. maijā – Austrijas Bruņoto spēku komandieri.

30. maijā – Latvijas Republikas goda konsuli.

13. jūnija – Meksikas ārlietu ministra vietnieks Migels Marins (*Miguel Marin*).

16. jūnijā – Nīderlandes Aizsardzības koledžas delegācija.

17. jūnijā – Zviedrijas parlamentārieši.

20. jūnijā – Nīderlandes kroņprincis Vilems Aleksandrs un princese Maksima.

26. jūnijā – Armēnijas prezidents Roberts Kočarjans.

1. jūlijā – Lihtenšteinas ārlietu ministrs Ernests Valčs (*Ernest Walch*) un Latvijas Republikas vēstnieks Strasbūrā Geogs Andrejevs.

5. jūlijā – Zbigņevs Bržezinskis (*Zbigniew Brzezinski*) un politologs Juris Poikāns.

7. jūlijā – Itālijas parlamenta Ārlietu komitejas prezidents Gustavo Selva (*Gustavo Selva*) un Itālijas vēstnieks Latvijā Mauricio Lo Re (*Maurizio Lo Re*).

13. jūlijā – Beļģijas franču kopienas premjerministrs Havre Haskins (*Havre Hasquin*) un Valonijas reģiona premjerministrs Jens-Klode van Kauvenbergs (*Jean-Claude van Cauwenberge*).

18. augustā – Norvēģijas premjerministrs Kjelle Magne Bondeviks (*Kjell Magne Bondevik*) un Norvēģijas vēstnieks Herberts Linders (*Herbert Linder*).

3. septembrī – Austrijas Federālās zemes Štīrijas ministru prezidente Valtraude Klasnica (*Waltraud Klassnitz*).

4. septembrī – Lietuvas Republikas prezidents Valdas Adamkus un Alma Adamkiene kundze.

OMF valdes priekšsēdis Valters Nollendorfs iepazīstina ar ekspozīciju Lietuvas Republikas prezidentu Valdu Adamku un Almu Adamkieni.

20. septembrī – Somijas Bruņoto spēku delegācija.

21. septembrī – Kanādas vēstnieks Roberts Andrigo (*Robert Andriko*) ar kundzi.

No 2002. gada 1. aprīļa līdz 1. oktobrim muzeju ir apmeklējuši 27 384 cilvēki, tai skaitā Izglītības programmas ietvaros – 1 290 skolēnu (64 grupas).

MUZEJA KRĀJUMU DATU BĀZE

Kopš 2002. gada marta muzejā uzsākta arhīvā esošo priekšmetu, dokumentu, fotogrāfiju, manuskriptu un foto-negatīvu automatizēta inventarizēšana un aprakstīšana.

Datu bāzi "Krājuma katalogs" ir izstrādājis Pēteris Mežulis un piemērojis Okupācijas muzeja vajadzībām. Datu bāze sastāv no divām daļām – 1. daļa ir arhīva inventarizēšana un aprakstīšana, 2. daļa – krājuma izmantošana.

Arhīva inventarizācija un aprakstīšana jeb krājuma kataloga papildināšana ietver tādas izvēlnes kā: kolekcija, priekšmeta nosaukums, darināšanas vieta un laiks, autors, tēma, priekšmeta apraksti, saglabāšanas pakāpe, materiāls un izmēri. Šai daļai ir piesaistīta hronoloģija, kas palīdz meklēt krājumā esošos priekšmetus pēc datējuma, dokumentu skenēšana un fotonegatīvu raksturojums. Otrā

daļa ir krājuma izmantošana gan pētniecības, gan arī statistikas vajadzībām un inventāra grāmatu drukāšana. Muzeja krājuma priekšmetus, fotonegatīvus, dokumentus, manuskriptus, iespieddarbus un citus materiālus var atrast pēc tematikas, hronoloģijas, kolekcijas un priekšmeta nosaukuma, autora, kā arī pēc darināšanas laika, vietas un apraksta.

Arhīva automatizēta aprakstīšana ļauj intensificēt darbu ar muzeja krājuma inventarizēšanu, kā arī dod iespējas tā efektīvi izmantošanai un zinātniskai izpētei gan muzeja darbiniekiem, gan arī nākotnē – muzeja apmeklētājiem.

Aija Ventaskraste,
krātuves līdzstrādniece

VIDEO UN KINOFOTOFONO DOKUMENTU KRĀTUVE

Kopš krātuves izveides 1995. gadā tās fondos glabājas vērtīgas oriģinālas fotogrāfijas, kas stāsta par pirmo un otro Latvijas padomju okupāciju, vācu okupāciju un Latviešu leģionu, un oriģināli filmējumi, kas attēlo Latvijas PSR ideoloģijas ietekmi uz latviešu kultūru, izglītību, lauksaimniecību un rūpniecību. Krājumos ir arī oriģināli filmējumi par trimdas latviešu darbību svešumā. Arī skaņu ierakstu klāsts ir vēsturiski nozīmīgs, piemēram, pirmās Latvijas okupācijas valdības vīru runas.

Šāda krātuves vizuālā un skaņas bāze piesaista Latvijas vēsturnieku uzmanību, kuri šos materiālus izmanto saviem zinātniskajiem darbiem un publikācijām. Privātpersonas un dažādas iestādes ar mūsu krājuma palīdzību izzina savas dzimtas vai kāda uzņēmuma, fabrikas, pagasta vēsturi.

Tikpat bagāta ir arī dokumentu un priekšmetu krātuve. Kopumā uz Okupācijas muzeja krātuvu bāzes mēs varētu veidot un producēt savas dokumentālās īsfilmas. Muzeja ekspozīciju šodien nepapildina filmēta informācija (“dzīvā bilde”). Ārziemēs radniecīgos muzejos ekspozīciju papil-

dina modernākā video un audio tehnika, sniedzot dažādu papildu informāciju no krātuvēm.

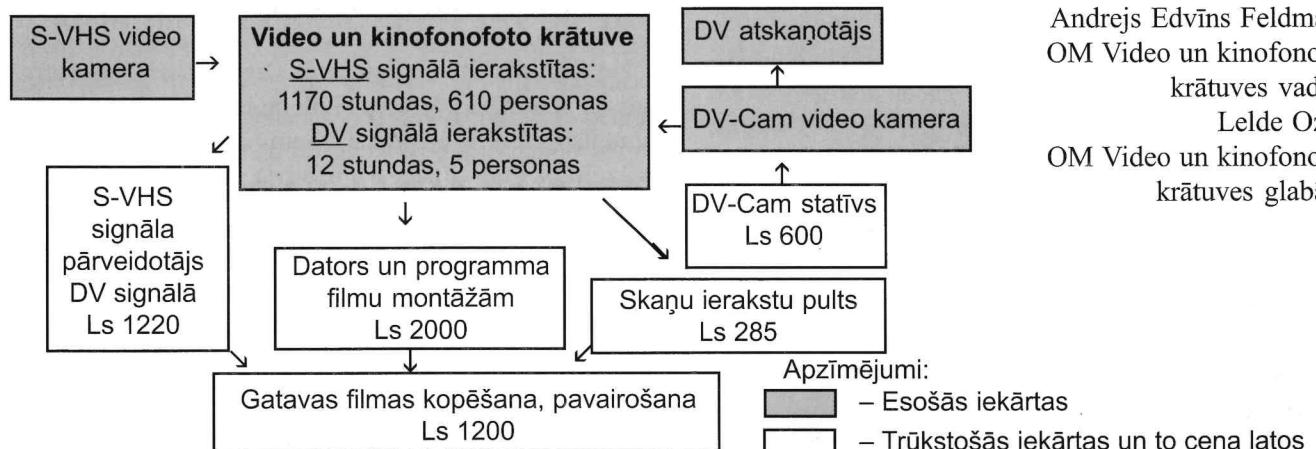
Sešus gadus esam filmējuši S-VHS signālā. Filmēšanas tehnika ir nolietojusies, pati tehnoloģija novecojusi, tāpēc video liecību pierakstus gribam veikt digitālajā filmēšanas signālā, uz kuru pāriet arī TV raidsistēmas. (Digitālo videokameru un atskanotāju esam jau nopirkuši ar Latviešu fonda palīdzību.)

Lai īstenotu iepriekš minētās ieceres, mūsu krātuvei vajadzētu lielu papildu finansējumu, kuru ik gadu OM budžets nevar atvēlēt. Mēs darām zināmas mūsu vēlmes un vēršamies ar lūgumu pie ziedotājiem, kuri izprastu mūsu krātuves darbību un atbalstītu tālāku tās pilnveidošanu.

Esam izveidojuši shēmu, kura uzskatāmi parāda iztrūkstošās iekārtas un pirkuma cenas šodien. Šī aparatūra ir nepieciešama, lai sāktu producēt savas videofilmas, kā arī multivariantā iedzīvinātu fotogrāfijas, dokumentus un priekšmetus.

Varbūt uzdrošināsities ar mērķa ziedojumu atbalstīt kādas iekārtas iegādāšanos.

Andrejs Edvīns Feldmanis,
OM Video un kinofonofoto
krātuves vadītājs
Lelde Ozola,
OM Video un kinofonofoto
krātuves glabātāja

PĒTNIECĪBAS PROGRAMMA

2001. gadā, strādājot Krievijas Federerācijas Valsts arhīvā Maskavā, izdevās iegūt materiālus par Baltijas valstu nacionālo armiju deportāciju plānu. Dokumentālie materiāli apliecinā, ka “sociālistiskā revolūcija Latvija” bija organizēta Maskavā Vissavienības Komunistiskās (bolševiku) partijas Centrālkomitejas Politbiroja vadībā.

Viena no būtiskajām “sociālistiskās revolūcijas” sastāvdaļām bija ne tikai Latvijas galīgā okupācija 1940. gada 17. jūnijā, ko veica Sarkanarmijas 8. armija, bet arī Latvijas un visu Baltijas valstu atbruņošana un to armiju iznīcināšana, kā tas jau bija noticeis Polijā. 1940. gada sākumā bija izstrādāts detalizēts plāns armiju izvešanai, vilcienu eskortēšanai un izvesto izvietošanai vergu darba nometnēs. 1940. gada 9. jūnijā PSRS IeTK vietnieks V. V. Černišovs ziņoja Politbirojam, ka konvoju karaspēks

ir sagatavots Baltijas valstu armiju izvešanai un izvešanai 8 nometnēs.

Ar 1940. gada 10. jūlijā Politbiroja lēmumu Baltijas valstu armijas iekārta Sarkānarmijas sastāvā kā teritoriālos korpusus. Armiju iznīcināšanu organizēja “mierīgā ceļā”. 1940. gada 30. jūlijā A. S. Višinskis rakstīja V. Molotovam: “Atļaujiet Jūs informēt par jautājumiem, ko pārrunājām vakardien. Es domāju, ka ir nepieciešams izsūtīt šādas personas no Latvijas uz PSRS: 1. – ģenerāli Balodi, 2. – agrāko iekšlietu ministru Veidenieku, 3. – agrāko aizsardzības ministru Berķi.” 1941. gada 14. jūnijā no Baltijas valstīm deportēja 1576 bijušos virsniekus un 1603 policistus.

Henrihs Strods,
Pētniecības programmas vadītājs

IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA

EKSPEKMENTS OKUPĀCIJAS MUZEJĀ

Latvijas Okupācijas muzeja Izglītības programma (IP) eksperimentālā kārtā rīkoja konkursu "Padomju deportācijas mūsu pagastā". Tā mērķis bija veicināt Latvijas skolēnu interesi par okupācijas vēsturi un iesaistīt jauniešus sava novada vēstures izpētē.

Muzeja konkurss bija organizēts piekto klašu skolēniem, lai radītu pārliecību, ka vēsture ir arī salīdzinoši nesena un skolēni paši var klūt par pētniekiem, tikties ar notikumu dalībniekiem un vēstures aculieciniekiem. Skolu atsaucība izrādījās negaidīti liela – konkursā piedalījās skolas no visiem Latvijas novadiem, izņemot Rīgu.

Konkurss notika divās kārtās. Pirmajā kārtā klašu komandas pētīja izsūtīšanu norisi savā dzīvesvietā. Dažu skolu savāktais materiāls pārsteidza Izglītības programmas darbinieces, piemēram, Ēveles pamatskolas skolēni bija intervējuši skolotāju, kura bijusi spiesta piedalīties izsūtāmo arestēšanā. Sava pētījuma rezultātus komandas apkopoja nelielās brošūrās, ko iesniedza izvērtēšanai muzejā. Pavisam darbus iesniedza 26 skolas. No tiem atlasījām tos, kuros visskaidrāk bija saskatāmas skolēnu izjūtas un ieguldījums darba tapšanā.

Dalībai otrajā kārtā tika uzaicinātas septiņu skolu komandas, kas ieradās muzejā, lai sacenstos ar saviem konkurentiem klātienē un stāstītu par savu pētījumu rezultātiem. Pārsteidzoša bija skolēnu spēja stāstīt par uzzināto. Viņi to darīja tik dažādos veidos, izmantojot gan dziesmas, gan teatralizētas etīdes, gan turpat uz vietas sagatavotus plakātus.

Skolēni vērtēja cits cita uzstāšanos, vērtēšanā piedalījās arī skolotājas un IP darbinieces. Kopīgiem spēkiem sadalot godalgotās vietas, par konkursa uzvarētājiem kļuva

Brocēnu vidusskolas komandas līdzjutēji darbā.

Brocēnu vidusskolas komanda. Konkursa darbam viņi bija pievienojuši pat pašu veidotu videofilmu.

Konkursa noslēgumā augstāk vērtētās komandas saņēma pelnītās balvas pētniecības turpināšanai: iespēju iegādāties vēstures grāmatas, fotoaparātus un diktofonus, kā arī galveno balvu – iespēju visai komandai 14. jūnijā apmeklēt muzeju un pašu izvēlētu kultūras pasākumu.

Atbildot uz jautājumu, kas konkursā paticis vislabāk, skolēni minējuši lietu pētīšanu, cilvēku uzsklausīšanu, dokumentu pārskatīšanu, informācijas meklēšanu, savu domu un izjūtu pierakstīšanu. Kā grūtāko skolēni minējuši uzdrošināšanos runāt ar tuviniekiem par pārciesto. Tieši šī uzdrīkstēšanās ir ļoti svarīga gan vēsturei kā mācību priekšmetam – jo ļauj to skafīt kā kaut ko cilvēcisku, ne tik abstraktu – gan izglītības procesam kopumā, gan paaudžu savstarpējām attiecībām. Par skolēnu pārdzīvojumu džīlumu liecina arī pētījumiem pievienotie zīmējumi un rakstu darbi.

Konkursu pozitīvi novērtējuši ne tikai skolēni, bet arī viņu tuvinieki un vietējā sabiedrība.

Izglītības programmas darbinieces vēlas teikt lielu paldies skolēnu vecākiem, skolām un pašvaldībām par atbalstu konkursa dalībniekiem. Īpašu paldies gribam teikt Grand Rapidi latviešiem un visiem citiem Izglītības programmas atbalstītājiem, kuru ziedotie līdzekļi ļāva finansēt konkursa norisi un balvas dalībniekiem.

Danute Dūra, Izglītības programmas vēsturniece

STARPTAUTISKS SEMINĀRS MUZEJĀ

No 24. līdz 29. septembrim Rīgā norisinājās starptautisks seminārs vēstures skolotājiem – "Kā mācīt par komunisma teoriju un praksi". Semināru organizēja Latvijas Izglītības un zinātnes ministrija, Izglītības satura un eksaminācijas centrs sadarbībā ar Eiropas Padomi, Latvijas Vēstures skolotāju asociāciju un Latvijas Okupācijas muzeja Izglītības programmu (IP). Okupācijas muzeja telpās semināra dalībnieki pavadīja veselu dienu.

Semināra lekcijas lasīja trīs ārvalstu eksperti – no Krievijas, Rumānijas un Lielbritānijas, kā arī vairāki Latvijas lektori. Seminārā piedalījās 17 vēstures skolotāju no Latvijas un 15 dažādu Eiropas valstu (Austrijas, Spānijas, Lielbritānijas, Grieķijas, Rumānijas u. c.) pārstāvju.

Semināra galvenā tēma – komunisms – viens no 20. gadsimta vēstures sarežģītākajiem fenomeniem. Komunisma mācīšana ir problemātiska gan Austrumeiropas valstīs, gan Rietumu zemēs. Austrumeiropā grūtības rada apstāklis, ka vairākums skolotāju ir komunisma aculiecinieki un paši izglītojušies komunistiskās ideoloģijas diktāta apstākļos, savukārt skolēniem šī pieredze ir sveša. Turpretī Rietumos uzskati par komunismu bieži vien ir sagrozīti – pārspīlēti pozitīvi vai noliedzoši. Tāpēc semināra mērķis bija padziļināt skolotāju zināšanas par komunistisko ideoloģiju un tās īstenošanas vēsturi, kā arī pārrunāt komunisma mācīšanas metodoloģiju.

Četru semināra dienu laikā dalībnieki noklausījās vairākas lekcijas, piedalījās praktiskās nodarbībās un diskusijās, apmeklēja skolas. Noslēguma dienā dalībnieki devās ekskursijā uz bijušo PSRS armijas raķešu bāzi Tērvetē, apmeklēja tur kādreiz pastāvējušu kolhozu,

IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA

Jelgavā – rūpničas, dzīvojamo rajonu un piemiņas vietu izsūtītajiem, izpostītās pilis Jelgavas rajonā.

IP semināra dalībniekus iepazīstināja ar muzeju un tā pieeju komunistiskā režīma mācīšanā, piedāvāja praktisku nodarbību, izmantojot īpaši semināra vajadzībām sagatavotus mācību materiālus.

Ieva Gundare, Izglītības programmas vadītāja

CEĻOJOŠĀ IZSTĀDE LATVIJAS SKOLĀM

2001. gadā Okupācijas muzejs izveidoja ceļojošo izstādi Latvijas skolām "Latvija 1939–1991: no okupācijas līdz brīvībai". Izstādes mērķis ir apceļot Latvijas skolas un kultūras centrus, lai ar neseno Latvijas vēsturi iepazīstinātu pēc iespējas vairāk Latvijas iedzīvotāju, īpaši skolēni un visi tie, kuriem nav iespēju ierasties muzejā Rīgā.

Pateicoties Kultūras ministrijas piešķirtajiem līdzekļiem, 2002. gada februārī ceļošās izstādes projekts tika atsākts. Izveidojām vēl vienu izstādes komplektu, lai Latvijas novadu apceļošana noritētu ātrāk un lai varētu apmierināt skolu pieprasījumu pēc izstādes.

Līdztekus tehniskajiem darbiem izsūtījām piedāvājuma vēstules skolu valdēm un vēstures skolotāju metodiskajām apvienībām. Atsaucība un interese bija pietiekama, lai sastādītu izstādes ceļošanas grafiku līdz pat gada beigām.

Līdz pagājušā mācību gada beigām izstāde paguva apceļot Cēsu rajonu, kur izstādi apskatīja apmēram 2200 cilvēku. Maijā izstādi Durbes pilī varēja apskatīt tukumnieki. Pēc īpaša uzaicinājuma deportāciju piemiņas dienā 25. aprīlī viesojāmies arī Imantas bērnunamā Rīgā.

Līdzās izstādes iepazīšanai skolēniem tiek piedāvāta iespēja piedalīties zīmējumu konkursā "Mana Okupācijas muzeja sapņu ēka", kur bēri zīmē vai glezno ēku, kādā, pēc viņu domām, būtu jāatrodas Okupācijas muzejam. Paredzams, ka 2002. gada nogalē no bērnu zīmējumiem muzeja vestibilā veidosim izstādi, bet labāko darbu autorus uzaicināsim uz muzeju.

Vasarā, kad izstādes galvenā mērķauditorija – skolēni ir devušies atpūtā, domājām par izstādes racionālu izmantošanu – piedāvājām izstādi skolēnu vasaras nometnēm. Divas reizes viesojāmies Saulgriežu vasaras vidusskolā, kas šogad notika Ventspils rajona Stiklos.

Nometnes dalībniekiem bija iespēja iepazīties ar izstādi, bet pēc tam piedalīties konkursā, kurā bija jāatbild uz jautājumiem par Latvijas okupāciju, jāiejūtas dažādu cilvēku lomās (piemēram, kā jūtas cilvēks, kurš pēc daudziem gadiem izsūtījumā atgriežas Latvijā, vai arī – 1. maija gājiena dalībnieks).

Septembrī izstāde devās uz Preiļu rajonu, kur tā ceļos apmēram mēnesi. Otrs komplekts 5. oktobrī aizceļoja uz Gulbenes rajonu.

Inese Misāne,
sabiedrisko lietu un reklāmas koordinatore

Mēs pateicamies **Dagnijai Staško** par lielo ieguldījumu Okupācijas muzeja darbā. 1996. gada OMF padomes jūnija sēdē D. Staško ierosināja izveidot Izglītības programmu "Muzejs skolās – skolas muzejā". Viņas vadībā 1997. gada janvārī programma uzsāka savu darbību. Sēklas naudu darba iesākšanai piešķīra PBLA un programma saņēma arī līdzekļus no Soro-
sa fonda. D. Staško vadībā Izglītības programma (IP), sāka izdot *IPziņas* – apkārtrakstus skolotājiem, rīkoja otrās otrdienas muzejā un sagatavoja pirmo tematisko skati par Zvārdes pagasta iznīcināšanu un atjaunošanu, rīkoja skolēnu nodarbības un vēstures skolotāju seminārus, izdeva Latvijas vēstures dokumentu izlasi skolotājiem un skolēniem. Daudz pūlu ir prasījusi arī pa Latvijas skolām ceļošās izstādes izveidošana. D. Staško ir vairākkārtīgi bijusi izpilddirektora vietas izpildītāja un strādājusi arī kā reklāmas un sabiedrisko attiecību koordinatore. 2000. gada Valsts svētku priekšvakarā D. Staško kļuva par Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieri. D. Staško darbu muzejā nevarēja turpināt pēc šī gada 15. jūnija dzīves vietas maijas dēļ. Muzejam pietrūkst viņas lielā darba prieka, vērtīgu un interesantu jaunu projektu ieteikumu.

Paldies **Olgai Šnorei** par darbu Okupācijas muzejā. Viņas likteni tieši skāra 1949. gada 25. marta izsūtīšana un arī vēlāk pēc atgriešanās dzimtenē piedzīvotās represijas.

Tomēr viņa visu mūžu ir klausījusī savam sirds aicinājumam – priecāties par katru dzīvoto dienu un kaut vai ar labu vārdu iepriecināt arī citus.

Šovasar rakstisku pārskatu par muzeja, reklāmu, komunikācijām un to plānošanu izstrādāja LNAK stipendiāte **Daina Freimane**. ALJAs stipendiāte **Kristīne Melbārde** strādāja grāmatu galda, tulkoja un piedalījās video filmēšanā. **Andrejs Kukainis** brīvprātīgi strādāja par gidi, **Āris Kalniņš** veica ļoti rūpīgu un precīzu uzdevumu – savienoja četrdesmito gadu filmu fragmentus, lai tos varētu apskatīt un atšifrēt. **Paldies viņiem visiem par darbu muzejā!**

PIEMINĀŠANAS PROGRAMMA

Šīsvasaras nogalē, no 16. līdz 20. septembrim, četri Amerikā dzīvojoši latvieši – Biruta un Dzintars Abuli, Daine un Jānis Auziņi apceļoja Latviju ar nolūku apzināt ierīkotās piemiņas vietas un to stāvokli. D. Auziņa ir Okupācijas muzeja atbalsta grupas Amerikā sekretāre, bet B. Abula ir bijusī OMF padomes sekretāre. Domu par šāda darba nepieciešamību vienā no OMF padomes sēdēm bija izteicis Piemiņas vietu apzināšanas programmas vadītājs Richards Pētersons. Viņš arī izstrādāja braucienā maršrutu – Aizkraukle, Jaunjelgava, Nereta, Jēkabpils, Krustpils, Vietalva, Vestiena, Madona, Cesvaine, Gulbene, Litene, Ape, Gaujiena, Valka, Limbaži un šo pilsētu tuvumā esošās piemiņas vietas. Brauciens bija svētīgs gan tā dalībniekiem, gan muzejam. Ir reģistrētas unnofotografētas (6 kadri no katras vietas) vairāk nekā 50 piemiņas vietas un uzraksti uz piemiņas zīmēm. B. Abula rakstīja ceļojuma dienasgrāmatu. Ekspedīcijas dalībnieki iepazīnās ar interesantiem cilvēkiem, kas sniedza bagātīgas ziņas

par vietām un ļaudīm. Laika trūkums gan neļāva viņus sīkāk iztaujāt un apskatīt gluži visas ekspedīcijas plānā paredzētās vietas. Izrādījās, ka apskates vērti ir arī sarakstā nepieminētie objekti. Braucienā dalībnieki ieraudzīja tuvplānā to Latviju, kuru nevar iepazīt, dzīvojot Rīgā. Šī bija lieliska iespēja tik tuvu skatīt okupācijas sekas saimniekošanā un cilvēkos. Redzētais uzjundīja daudzus “kāpēc” un atbildes uz tiem sniedza tikai daļēji. Blakus lauku postažai un nesakoptībai varēja skatīt skaisti iekoptas mājas un to apkārtni. Braucienā dalībnieki kā vienu no spilgtākajiem iespaidiemi minēja to, ka, neskatoties uz smago vēsturisko mantojumu un grūto šodienu, cilvēki tomēr ir apbrīnojami sirsniņi un izpalīdzīgi. Netradicionālā, bet ļoti interesantā Latvijas iepazīšanas taciņa nu ir iestāgāta un šāgada ekspedīcijas dalībniekiem ir nodoms to turpināt nākamajos gados. Latvija ir liela. Varbūt līdzīgā veidā arī citi vēlēsies bagātināt gan sevi, gan Okupācijas muzeju?

Anda Līce

MŪSU LAUDIS

Muzejs – tie ir ne tikai arhīva krājumi, eksposīcija un izstādes. Bez cilvēku sirds, prāta un rokām arī ideālā materiālā nodrošinājuma gadījumā muzejs nebūtu tāds, kāds tas ir patlaban. Muzejā strādā dažādu paaudžu cilvēki, ktrs ar savu dzīves pieredzi un likteni. Iespējams, tieši atšķirīgais ļauj pagātnes notikumus tvert pilnīgāk. “Apkārtraksta” lasītājus vēlamies iepazīstināt ar mūsu darbiniekiem.

Esmu dzimus 1971. gadā. 1989. gadā pabeidzu Ogres vidusskolu, 1994. gadā – LU Vēstures un filozofijas fakultātes Vēstures nodaļu un ieguvu vēstures maģistres grādu. Esmu strādājusi Latvijas Valsts arhīvā un Izglītības un zinātnes ministrijā. Kopš 2000. gada strādāju Okupācijas muzejā par krātuves līdzstrādnieci un eksposīcijas kuratora palīdzi. Es veicu muzeja krātuves esošo priekšmetu, dokumentu un citu materiālu inventarizāciju, dokumentu un manuskriptu izpēti un palīdzu eksposīcijas kuratoram izstāžu sagatavošanā.

Aija Ventaskraste,
krātuves līdzstrādniece

Esmu dzimus 1929. gadā Kuldīgā. Mācījos Kuldīgas pamatskolā un Daiļamatniecības vidusskolā. Mans sapnis bija studēt Mākslas akadēmijā, bet tam svītru pārvilka “nepareiza” biogrāfija – mana ģimene bēgļu gaitās nonāca

Vācijā. Es iestājos LVU Celtniecības un arhitektūras fakultātē, bet slimības dēļ studijas nācās pārraukt. Darba gaitas sākās Arhitektūras pārvaldē – Pieminekļu aizsardzības inspekcijā – un turpinājās Zinātniskās restaurēšanas un projektēšanas darbnīcā, kur nostrādāju līdz pat Atmodai. 1993. gadā mani uzaicināja strādāt Okupācijas muzejā. Esmu veikusi gan arhivāres, gan kasieres un neskaitāmus citus pienākumus.

Brīgita Radziņa,
krātuves līdzstrādniece

Esmu dzimis 1974. gadā, beidzis Tukuma vidusskolu un 1999. gadā LU Vēstures un filozofijas fakultāti, iegūstot vēstures maģistra grādu. Kopš 1995. gada strādāju Okupācijas muzejā par muzeja krātuves līdzstrādnieku, fofo negatīvu kartotēkas pārzini. Esmu veicis arī administratora vietas izpildītāja pienākumus. Tagad esmu eksposīcijas kurators. Manā pārraudzībā ir iekārtotas sešas vestibila izstādes un divas tematiskās izstādes – “Padomju propagandas plakāti” un “Tirdzniecība Latvijā okupāciju gados”.

Ojārs Stepens,
eksposīcijas kurators

JAUNIEGUVUMI

Domās vēl šķindēja
piena kannas,
smaržoja siens un
māva govis,
kaut ko pakalj sauca
vakardienu,
kaut durvis uz
dzimteni jau bija ciet.

Australijā dzīvojošā Ausma Rozīte kopā ar ģimeni 1944. gadā kuģī "Bremenhaven" no Ventspils devās uz Vāciju. Ceļā kuģi sabombardēja un tas sāka grīmt. Bēglus izglāba vācu kara kuģis. Ausmas mātei rokā palika piena kanniņa ar cukuru, četrpadsmītgaigai Ausmai ap kaklu vilnas šallīte un kabatā dienasgrāmata.

Kungi un biedri,
tagad – brīvi!
Mirišiem – miers,
nodevību mantojums –
dzīviem.

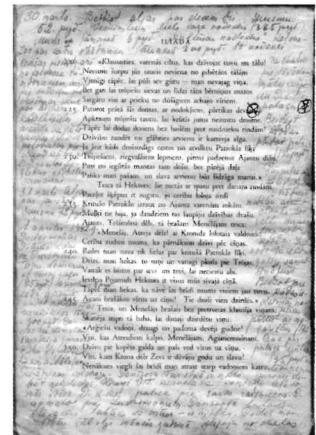
Eduarda Spravņika, pēc profesijas agronoma, bet pēc aicinājuma mākslinieka lielā aizraušanās mītnes zemē Kānādā bija svečturi. Vienu no saviem darbiem Viņš novēlēja Saeimas namam. 1988. gadā viņa darinātos darbus "Bai-gais gads" un "Rībentropa–Molotova–Hitlera–Staljina pakts" Okupācijas muzejs saņēma ar mākslinieka dzīves-biedres Veltas Spravņikas gādību.

MŪSU LAUDIS

Esmu dzimus 1959. gadā, mācījusies Cēsu un Liepājas vidusskolā, beigusi LMA Interjeru, vides mākslas nodaļu un 1997. gadā maģistratūru. No 1999. gada strādāju par Okupācijas muzeja mākslinieci. Esmu iekārtojusi piecas vestibila un septiņas tematiskās izstādes, kā arī vairākas nelielas izstādes ar nosaukumu "Mēneša priekšmets". Izstāžu gatavošanā man daudz palīdz dēls Artis. Manuprāt, svarīga ir cīņa starp melno un balto, ļauno un labo sevī, tuvajos un tālajos. Darbs Okupācijas muzejā dod iespēju paust savu izvēli, kurā pusē būt.

Niluta Bahmane,
Okupācijas muzeja māksliniece

Nonākt zemē,
kur dvēseli šķir no miesas,
izaugt par vīru,
šķērsot nezin cik reizes
Lēti,
tai nest pāri citus
nedomājot par varoņa
tiesu.

1941. gada 14. jūnijā izsūtītā Jura Bubindusa uz Homēra "Iliadas" malām rakstītā "Ziemeļu dienasgrāmata"

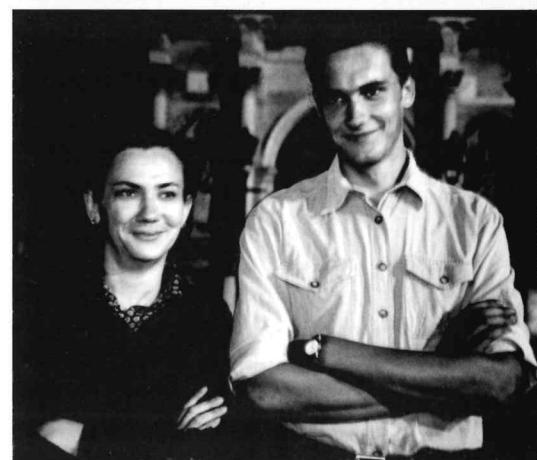
Pasargāšanu iemainot pret maizi,
kādi aizgāja nāvei garām
un atgriezās dzīves siltajās rokās.

Krustiņu no ziemeļbrieža kaula 1946. gadā Abezas hospitālī izgatavojojis ieslodzītais Pīlēns no Aizputes. Krustiņu pret maizi iemainījis Eižens Rauhvargers un nosūtījis uz Latviju mātei.

Sapnis, kas atkārtojas –
atgriezties bērnībā vēlreiz,
mātes klēpī likt galvu un
raizes,
sapīt domas zeltainā bizē
un pie Brīvības ciemos
aiziet.

Mildas Namiķes četrdesmito gadu beigās Kemerovas apgabala Siblagā tamborētā lellīte.

MUZEJA BUDŽETS

LATVIJAS OKUPĀCIJAS MŪZEJA FONDA 2002. GADA PIRMO SEŠU MĒNEŠU PĀRSKATS

Godātie Okupācijas mūzeja fonda atbalstītāji!

Okupācijas mūzeja budžets ir turpinājis augt kā ienākumu, tā izdevumu pusē līdz ar apmeklētāju skaitu un paplašinātām izglītības, pētniecības programmām un publikāciju skaitu. Kaut arī 2001. gads bija īpaši ražens apmeklētāju ziņā dēļ Rīgas simtgades, mūzeja apmeklētāju skaits pirmajā 2002. gada pusgadā neatpalika no iepriekšējā gada un to pat mazliet pārsniedza (17 318 apmeklētāju 2001. gada pirmajos sešos mēnešos, 17 753 apmeklētāju 2002. gadā). Tajā pašā laikā (gadu pirmajos sešos mēnešos) mūzeja ienākumi palielinājās par 26,5% (no LVL 80 833 uz LVL 102 312), bet izdevumi pieauga par 27,5% (no LVL 91 249 uz LVL 116 376). Līdz ar to ir bijis nepieciešami turpināt segt deficitu ar iepriekšējos gados uzkrātām rezervēm. Šī situācija ir radusies arī dēļ strauji slidošām ieguldījumu vērtībām, kas iepriekšējos gados bija ļāvušas papildināt mūzeja ienākumus no tiešiem ziedojuumiem un subsīdijām.

Tomēr mūzeja darbs pēdējos divos gados ir bijis īpaši intensīvs. Sakarā ar sagaidāmo Latvijas uzņemšanu NATO un Eiropas Savienībā ir manāmi pieauga interese par mūsu zemi un vēsturi un līdz ar to audzis arī apmeklētāju skaits no ārzemēm – īpaši tādu, kas Latvijā ierodas oficiālās vizītēs. Tādēļ mūzeja vadība un finanšu komisija nav centušās ierobežot izdevumus, samazinot mūzeja darbību. Liela tiesa no š. g. pirmā pusgada izdevumiem (ap LVL 20 000) ir saistīti ar Okupācijas mūzeja grāmatas izdošanu angļu valodā. Šis ir uzskatāms kā ieguldījums, kas tiks atgūts, pārdodot grāmatas. Tā kā mūzeja kapitāla rezerves līdz ar pēdējo divu gadu budžeta izpildījumu turpina izsīkt, jācer arī, ka ienākumi no ziedojuumiem un subsīdijām 2002. gadā turpināsies, lai mūzejs varētu noturēt pašreizējo darba jaudu, tālāk neturpinot zaudēt rezerves.

Pamatfonds, t. i., neaizskaramais kapitālieguldījums,

2002. gada pirmajā pusgadā pieauga par 11,8% (US\$) no \$ 309 422 līdz \$ 346 002. Okupācijas mūzeja fonda mērķis ir uzkrāt pietiekami lielu pamatlīdzekli (US\$ 1 MM – 2 MM), lai tas līdzētu nodrošināt mūzeja darbību nākotnē, kad tiešie ziedojuumi mūzeja darbībai, iespējams, mazināsies.

PIRMĀ PUSGADA OMF/OMFA IENĀKUMI (Ls)

	2001	2002
Privātie ziedojuumi	55 703	75 608
Valsts dotācijas	20 070	24 081
Publ. un grām. galds	8 223	7 599
Citi (iesk. investīcijas)	-3 163	-4 977
KOPĀ:	80 833	102 312

PIRMĀ PUSGADA OMF/OMFA IZDEVUMI (Ls)

	2001	2002
Algas un nodokļi	38 205	42 188
Ēkas uzturēšana	10 551	10 819
Publ. un grām. galds	6 103	28 091
Celojošā izstāde	3 618	4 847
Celojošā izstāde Latvijā		2 470
Izstāde, krātuve, bibliotēka	6 524	5 783
Izglītības progr. un pētniecība	5 751	5 283
Informācija un reklāma	2 996	2 284
Biroja izdevumi un inventārs	6 265	10 127
Līdzekļu vākšana (OMFA)	2 281	3 192
Dažādi citi	1 660	1 290
Video iekārta (ārp. budžeta)	6 924	
KOPĀ:	90 878	116 374

Pēteris Bolšaitis, OMF Finanšu komisijas vadītājs

Esmu Okupācijas muzejā pārliecības dēļ. Pēc profesijas esmu skolotājs un skolā nostrādāju nepilnus divdesmit gadus. Patiesā latviešu tautas vēstures izpratne ir bijusi manas darbības dzinulis visos laikos. Jau astoņdesmito gadu vidū darbojos kopās ar saviem domubiedriem. Mūs vienoja ideja par brīvu un neatkarīgu Latviju un doma – katram latvietim ir jāieliek sava arta-

MŪSU LAUDIS

va kopējā darbā, lai īstenotu neatkarību. Braucām pie tad vēl dzīvajiem strēlniekiem, uzklausījām dzīvesstāstus, mācījāmies strēlnieku dziesmas. Deviņdesmito gadu sākumā, apzinājām latviešu legionārus, viņu dzīvesstāstus un dziesmas, nodibinājām vīru kopu "Vilki", uzstājāmies skolās, ierakstījām kasetes, filmējām karavīru dzīvesstāstus. Muzejā es pildu administratora pienākumus, sabiedriskā kārtā vadu Daugavas Vanagu Latvijā organizāciju. Esmu gandarīts, ka tagad strādāju kopā ar tādiem cilvēkiem, kādi ir Okupācijas muzejā, un ticu, ka mums visiem kopīgi izdosies nosargāt muzeja klātbūtni mūsdienu sabiedrībā.

Jānis Atis Krūmiņš, Okupācijas muzeja administrators

ZIEDOTĀJI

Ziedojumi no 2002. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam

Atvainojamies Dr. Emīlijai Riekstnieces kundzei, kuras vārds nebija iekļauts pagājušajā Apkārtrakstā.

AUD 2585,– Austrālijas latvieši, **1360**,– Sidnejas latviešu biedrības Dāmu kopa, **500**,– Sidnejas latviešu teātris un Imants Ronis, **388**,– Melburnas latviešu organizāciju apvienība, **320**,– Melburnas latviešu pensionāru kopa, **300**,– Brisbanes Rokdarbnieču kopa, Latviešu kara invalīdu apvienība, **215**,– M. un A. Balodis, **100**,– Kaspars un Zelma Svenne, **50**,– Hilda Stakle, **20**,– Jūlijs Kleistbergs

CAD 2700,– Latvian Arts Trust Society, **2000**,– Guntis un Anita Liepiņi, **1000**,– Aina Selga, **500**,– Līgita un Jānis Galdiņi, Zigrīda un Alfons Kalns, **300**,– Valters Nollendorfs, **250**,– Sadberijas latviešu ev. lut. draudze, **200**,– Daugavas Vanagu Britu Kolumbijas nodaļa, Daugavas Vanagu Sadberijas nodaļa, **100**,– Voldemārs un Brigitā Gulēni, Ērika Peniķis, Leonhards Skreitulis, Toronto katolu draudze, **65**,– Tekla Lachs

EUR 100,– Veronika Bērziņa, **20**,– Haus der Wansekonferenz

GBP 5000,– Jānis Leons un Spodra Zariņi, **1000**,– DVF Lielbritānijā, **500**,– DVF Korbijas nodaļa, **100**,– DVF Bedfordas nodaļa, **10**,– Vilma Silarāja

LVL 23 169,12 Alīdes un Pauja Mendes novēlējums, **1000**,– Rita un Georgs Romanovskis, **500**,– Vilnis Vīlipis, **449**,– DVF Birmingamas nodaļa, **267**,– Valters Nollendorfs, **230**,**10** Amerikas Latviešu apvienība (ALA), **200**,– Else Kašs, Daumants Klāvs, **133**,– DVF Daugavas Vanadzes "Saules" novadā Anglijā, **119**,– Daugavas Vanagu Otavas nodaļa, **90**,– Daugavas Vanagi, **78**,– Gaida Ieviņa, **50**,– Emīlija Riekstniece, Maksims Strunskis, **24**,– E. Segliņš un J. Roze, **20**,– Valdis un Aina Briedis, Jānis Neimanis, **19,95** – Vinipegas Latviešu biedrība Kanādā, **10**,– A. Goba, Gunta Sonderegger, Rietummičiganas universitāte, Zviedrijas armija, **4**,– Ceļameklētāju organizācija

USD 50 000,– Jānis un Anna Cerbulis

8095,– Grand Rapidu latviešu organizāciju padome 14. jūnija atcerēi

5100,– Silvija Rūtenberga, **5000**,– Dienvidfloridas Latviešu biedrība

3460,– St. Pēterburgas un apkārtnes latviešu ev. lut. draudze, **3000**,– Valija Polis, **2000**,– Ģenerāla K. Goppera fonds, **1900**,– Vilmingtonas un apkārtnes latv. ev. lut. draudze un Anna Līdums, **1825**,– Helmi F. Rožankovska, **1575**,– Valda un Jānis Bole ar draugiem, **1005**,– (kopā) Milda un Jānis(†) Pētersons, Olga Akerberga, Aija Blumfelde ar ģimeni, Haralds un Helga Coss, Jānis Daiga, Bob un Marilyn Fontenelli, Pēters, Olivers un Māriše Krūze, Maija Laivīna, Boris un Ilga Mangolds, Juris un Ingrīda Miemis ar ģimeni, **1000**,– Anonīms X, Baiba J. Grūbe, Frīda M. Grūbe, Arturs un Ena Neparts, Alfrēds Raisters, Aivars Slucis, Aina H. Thomas, Zigfrīds un Paulīne Zadvīnskis, Ināra Zariņš, Daugavas Vanadžu apvienība Nujorkā, Daugavas Vanagu apvienība Nujorkā, Mineapoles Sv. Paula latviešu ev. lut. draudzes Dāmu saime, Tēvijas fonds – Latvijas korporāciju apvienība

500,– Ulvis Grīnvalds, Vaida un Neal Jordan, Jānis un Minjona Kļaviņš, Jāņa Mikīša ģimene, Irisa un Todds ar bērniem, Alexandra, Larissa un Philips Skulte, Jūlijs Vilde, Čikāgas latviešu ekumeniska komiteja, Daugavas Vanadzes Linkolnā, Daugavas Vanagu apvienība Linkolnā, Grand Rapidu Latviešu kredītbiedrība, Klīvlandes Latviešu biedrība, Klīvlandes Latviešu kredītsabiedrība, **425**,– Andrejs Eglīte, **412**,– Demoinas un apkārtnes tautieši, **300**,– Rasma un Kornēlijs Dinbergs, Korporāciju kopa Floridā, **284**,– prāv. Alberts un Gārija Ozols, **259,75** Maksims Strunskis, **258**,– Latviešu ev. lut. apvienotā draudze Kalamazū, **250**,– Lija Kalēja, Inta Rūtiņa-Adamoviča, Ilze I. Sīle, Egils un Rasma Vēverbrants, Elmārs Vītolījs, Latviešu Akadēmiskā kopa Minneapolē, Linkolnas Latviešu ev. lut. draudzes Dāmu komiteja, Saginavas ev. lut. draudze, Seaview Medical (Anesthesia) Group, **240**,– Harijs Markēvics, **225**,– Sue un Sig Rauda, Vigo Rauda

200,– William Bell, Veronika Elferts, Ausma Gabliks, Gunta un Gunārs Grūbe, Maija Jaunzems, Ausma V. Erikson-Melnbrence, Filips Kļaviņš, Mārtiņš Krūmiņš, J. H. Mazkalnīņš, Irene Norgello, Aija Pakulis, Jānis Ilgvars Plūme, Thea A. Pratins, Miķelis un Līze Rīsbergi, Alfrēds Rozentāls, Ilze K. un Richard Schwartz, Stewart un Ilze Sell, Dagnija Skulte, Antons Vrubļevskis, Bostonas ev. lut. Trimdas draudzes Dāmu komiteja, Bostonas latviešu ev. lut. Trimdas draudzes Labvēlu sabiedrība, Daugavas Vanadzes Grand Rapidos, Lansings latv. ev. lut. draudze, Latviskā Mantojuma fonda Bostonā, Milvoku Latviešu pensionāru biedrība

170,– Olita un Juris Valainis, **150**,– Jānis un Velta Lazda, Pauls un Margaret Monteleone, Ida Nīna Rautenšilde, Liene Sīlis, Fraternitas Metropolitana Ārpus Latvijas kopa, Grand Rapidu Latviešu Aglonas Dievmātes latv. katoļu draudze, S.F. Līča Austrumkrasta pusdiņotāji, **141**,– Ročesteras latviešu ev. lut. Krusta draudze, **140**,– Konektīkutas Studenšu korporāciju kopa, Sirakūzas apvienotā Kristus draudze, **138**,– Gunārs un Ināra Reinis, **135**,– Oregonas Latviešu biedrība, **134**,– Rasma Ence, **125**,– Valfrīds un Vija Spuntelis, **123**,– Grand Rapidu Latviešu ev. lut. draudze, **120**,– Marija un Tod Robert Bryant, **110**,– Viktors V. un J. Bokums, Ēriks A. Niedrītis

Turpinājums 14.lpp.

2002. gada 3. un 4. augustā notika OMF padomes sēde. Padome pieņēma rezolūciju par Okupācijas muzeja ēku, apstiprināja ēkas darba grupu, līdzekļu vākšanas koordinācijas komiteju. Padome apstiprināja Taigu Kokneviču par OM krātuves vadītāju un Jāni Krūmiņu par OM administratoru un ievēlēja Andreju Ezergaili par Goda padomes locekli, kā arī jaunus padomes locekļus: Dzintru Bungs, Ilzi Daliņu, Ilmāru Mežu, Andreju Ozoliņu, Jāni Priedkalnu un Annu Žīguri. Jaunievēlētie padomes locekļi savus pienākumus sāks pildīt, sākot ar 2003. gada 1. jaunvāri.

ZIEDOTĀJI

Ziedojuumi no 2002. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam

PIEMIŅAS ZIEDOJUMI

14. jūnija aizvesto piemiņai, Izglītības programmai – Līgita Andersons, Biruta Auziņš, Anna Bogdāns, Vizbulīte un Ēriks Bole, Arnis Bušs, Dagnija Butlevics, Donats un Anna Dauksts, Līga un Raymond Gonzalez, Jānis Jansons, Maija Jaunzems, Miervaldis un Līlja Lazdiņš, Ausma Linde, Harijs Markēvics, Vilmārs Melbārdis, Vija Dance un Jāzeps Miltiņš, Jānis un Velga Plāte, Daina Pličs, Valija Polis, Pēteris un Rūta Purīņš, Emīlija un Alberts Purviņš, Augsts Redlichs, Vilma Riepnieks, Ēriks Rikāns, Arnolds un Līga Ruperts, Maija Russell, Ringolds un Lidija Straume, Monika Strautniece-Dauksts, Ilga B. Švechs, Anna Tarbunass, Vitalijs Tarbusas, Biruta un Ēriks Taube, Irēna un Leons Vanuška, Zigrīda un Anna Vilks, Elizabete Vittands, Bročislavs un Marija Visockis, Elīta Wood, Jānis Zadvinskis, Zigfrīds un Paulīne Zadvinskis, Margarita Zeps, Daugavas Vanadzes Grand Rapidos, Grand Rapidu latviešu Aglonas Dievmātes katolu draudze, Grand Rapidu latviešu biedrības Dāmu pulciņš, Grand Rapidu latviešu ev. lut. draudze, Grand Rapidu latviešu ev. lut. draudzes Dāmu komiteja, Grand Rapidu Latviešu kredītbiedrība, Grand Rapidu latviešu organizāciju padome, Grand Rapidu un apkārtnes latviešu pensionāru biedrība

14. jūnija Latvijas sēru dienas dievkalpojuma kolekte – Latviešu ev. lut. apvienotā draudze Kalamazū, St. Pētersburgas latv. ev. lut. draudze

Komunistu noslepkavoto Dievturu piemiņai – Edgars un Erna Krastkalns

Zigurda Akota piemiņai – Aina Selga

Dr. Rūsiņa Albertiņa piemiņai – Anita un Guntis Liepiņi

Alderu un Lasdiņu ģimenes piemiņai – Edīte Ābolīņš

Jāņa Augstkalna piemiņai, vieglas smiltis Cēsu Bērzaines kapu kalniņā pēc pārciestām mokām Gulagā – Mary Catherine, Valdis Ansis un Lidija Augstkalne

Prāv. Roberta Ābolīņa piemiņai – Gunta M. un Glenn E. Emmons

Elzas Bolšaitis piemiņai – Korporācijas "Daugaviete" Bostonas kopa

Anša Braža piemiņai – Otto Rēķis

Brāļa Ojāra Brieža, kurš atdusas Amerikā, **piemiņai** – Aija Briedis-Day

Dr. Elvīras Alises Bušs piemiņai – Daina Auns, Ērika Peniķis

Ansi Cibi pieminot – Veronika Elferts

Arvīda Dravnieka piemiņai – William Bell

Rasmas Elferts piemiņai – Edgars Ž. Elferts

Bernharda Epermaņa piemiņai – Daina un Bruno Baumanis, Juris Epermanis, Kārlis V. Kopāns, Indulis Lauzums, Jānis M. Riekstiņš, Nikolajs Siliņš, Aina un Artūrs(†) Vatvars, Egils un Rasma Vēverbrants, Beveronia

Brālēnu Edgaru O. Fogelu pieminot – Helmi F. Rožankovska

Olgas Freimanis piemiņai – Jānis un Velta Lazda

Almas Galenieks, dz. Dibens 1911. gada 14. martā Krustpils pag. "Budinkās", **piemiņai** – Olita un Juris Valainis

Virsleitnantu Paulu Grūbi, miris 09.05.2002., **pieminot** – Rasma, Muir un Ingrīda Arsons, Romans Auškāps, Kīra Ādams, Ženija Bērkalns, Dagnāra un Imants Bitners, Marija un Tod Robert Bryant, Jānis un Līlja Bune-Gabliks, Fēlikss un Solveiga Ērmanis, Ausma Gabliks, Baiba J. Grūbe, Gunta un Gunārs Grūbe, Frīda M. Grūbe, Gunta un Gvido Kaljo, Filips Kļaviņš, Minjona un Jānis Kļaviņš, Zinta Poilovs un Jānis Kļaviņš, Mārtiņš Krūmiņš, Māris Lapiņš un Dagnija Lapiņš-Spuntelis, Manfrēds Munters, Baiba S. Ozols un Māra Kopmans, Irēne un Jānis Pelcis, Gaida un Jānis Rīsbergi, Miķelis un Līze Rīsbergi, Stewart un Ilze Sell, Nikolajs Siliņš, Irisa un Todds ar bērniem, Alexandra, Larissa un Philips Skulte, Dagniņa Skulte, Ināra Spalviņš, Valfrīds un Vija Spuntelis, Izolde Zīvers-Price, Lilija Zīverte, korporācija Gundega, LAMZA, Seaview Medical (Anesthesia) Group

Haralda Heines piemiņai – Māra Brikovskis

Osvalda Indzera piemiņai – Gunārs Vilciņš

Ivara Charles Kalmes piemiņai – Andrejs Baidiņš, Edgars un Aida Bērziņš, Maruta Camerota, Mudīte un Juris Jansons, Edīte Laudanskis, Maija un Modris Mednis, Vija Mežnora, Guna S. Mundheim, Māra un Māris Prāvs, Andris Ritums, Dzidra Šmitre

Vili V.E. Kalniņu pieminot – Zinta un Arvīds Kūlītis

Savas mātes **Elvīras Karlsons piemiņai, Izglītības programmai** – Margarita Zeps

Stanislava Kaša piemiņai – Else Kašs

Aleksandra Kerliņa ģimenes piemiņai – Victors Kerlins

Skolotāja Pētera Kļaviņa piemiņai – Marija Āriņš, Bija Bowles, Olga un Maksis Jansons, Mary un Peteris Jansons, Ausma Linde, Ilze un Uldis Šmidchens, Irēne un Leons Vanuška, Elizabete Vittands, Marjorie un Davids Wilste

Tatjanas Kļaviņas piemiņai – St. Pēterburgas un apkārtnes latviešu ev. lut. draudze

Mācītāju Andri Lambertu pieminot – Jānis Cakars

Arvīda Legzdiņa no Ontārio (Kanāda) **piemiņai** – Gunta M. E. Emmons, Silvija Megnis ar ģimeni, Dzintra Platace

Ludmilas Lejiņš, dz. Eglītis, Embūtes pag. "Glāzniekos", **piemiņai** – Olita un Juris Valainis

Līzes un Eduarda Liedmaņu piemiņai – Līgita un Jānis Galdīni

Roberta Līduma piemiņai – Ruth un Reid Cameron, Anna Līdums un Vilmingtonas un apkārtnes latv. ev. lut. draudze

Arturu un Veroniku Lozes pieminot – Velta Galēna

ZIEDOTĀJI

Haralda Norgello piemiņai – Irene Norgello

Ādolfa Pakuļa piemiņai – Līga un Indulis Šulcs

Brāja Paula Petrovska piemiņai – Kārlis Petrovskis

Jāņa Pētersona piemiņai – Olga Akerberga, Aija Blumfelde ar ģimeni, Haralds un Helga Coss, Jānis Daiga, Rasma Ence, Bob un Marilyn Fontenelli, Pēters, Olivers un Mārīte Krūze, Maija Laiviņa, Boriss un Ilga Mangolds, Juris un Ingrīda Miemis ar ģimeni, Alberts un Gārija Ozols, Milda Pētersone

Dārtas K. Pilmanis, dzim. 1904. gada 15. jūlijā Goliševā, Latvijā, mirusi 2002. gada 21. martā Lafayette, Kalifornijā, **piemiņai** – Velta Akmentīna, Elza Auguste, Nora Auseklis, Anna un Ansis Ābele, Monica un Brunis Buzinski, Zenta Cīrule, Zinta Dadze, Ārija un Jānis Deglis, Valija un Eduards Dūcis, Brigita un Žanis Elevāns, Ārija un Heino Grauss, Dzintra un Alfrēds Grīslis, Vaida un Neal Jordan, Mudīte Jurševska, Kitija un Kārlis Kalējs, Lija Kalēja, Ērika Kukure, Daina un Michael Leary, Marta Lejnice, Valentīne Logina, Tamāra un John MacMurray, Mirdza K. un Arvīds Mierins, Jāņa Miķīša ģimene, Kārlis Millers, Omula un Ojārs K. Pencis, Katrīna Rebiņa, Ināra Reine, Tamāra un Edvīns Rūsis, Inta un Ēriks Salzirnis, Roberts Seisums, Ingrīda un Jānis Staklis, Zigrīda un Valdemārs Upenieks, Ausma un Anantols Zeltiņi

Konstantina Piziča piemiņai – Tekla Lachs

Hermani Plataci pieminot – Aldis S. Platacis

Manu vecvecāku **Jēkaba** un **Annas Podrečiks**, kuri izsūtīti 1941. gadā, **piemiņai** – Inta Hasenkamp Mačs

Vīru Dāvi Poli, tēvu **Miķeli Andersonu**, māti **Zelmu Andersoni pieminot; Izglītības programmai** – Valija Polis

Kārli Polu pieminot – Silvia L. Dauenheimer

Pulkvežleitnanta **Eduarda Ramiņa** un **Marijas Ramiņas piemiņai** – Inese un Arnolds Kaņeps

Elgas Reinbachas piemiņai – Edvīns Upītis

Dēla Māra Romanovska un **Gunāra Astras piemiņai**, kurš nenodeva savu tautu – Rita un Georgs Romanovskis

Austras Rupniers piemiņai – Velta Creamer

Dr. Vernerā Rūtenberga piemiņai – Inta Rūtiņa-Adamoviča, Paulis un Irēna Lazda, Anita un Guntis Liepiņi, Pauls un Margaret Monteleone, Arturs un Ilga Rubenis

Katrīnas Saukants piemiņai – Kārlis un Nellija Freimanis, Astrīda Jansons, Clarisa, Andris un Gunārs Jākabsons, Ausma Pirkta

Uldi Sēju pieminot – Daina Albertiņa, Ilona un Roger Cherry

Teodoru Sīli pieminot – Ilze I. Sīle, Liene Sīlis

E. Sniķeres piemiņai – Vinipegas Latviešu biedrība Kanādā

Jāņa Sproģa piemiņai – Elza I. Deimants

Paulines (Skakun) Strazdiņš piemiņai – Arkādijs Strazdiņš

Aivaru Stumbri pieminot – Maija Stumbri

Annu Vagalis pieminot – izsūtīta 1949. gadā, izcieta Gulaga nometnes, atdusas dzimtenē – Andrejs Eglīte

Amāliju Valters pieminot, kura tika aizvesta ar 3 maziem bērniem. Pašlaik 95 gadus veca. Friča Pakula skolas biedrīne Vaiņodē. Dzīvo meitas Vaidas ģimenē Vaiņodē – Aija Pakulis

Noras Valteres piemiņai – Arturs Valters

Brāli Miķeli Vrubļevski pieminot – Antons Vrubļevskis

Teodoru un Irmu Zakovicus pieminot – Zig. Zagovics

Austras Gaidas (Elms) Zvirbulis piemiņai – Dace Berton

Saimniecības "Garozas" Babītē piemiņai – Jānis Bērziņš

Ziedoja telpas 14. jūnija aizvesto piemiņas sarīkojumam – Grand Rapidu Latviešu biedrība

Ziedojuši no 2002. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam

JUBILEJU VELTES

Bostonas un apkārtnes draugu sveicieni **Valdai un Jānim Bolem** sakarā ar pārcelšanos uz Vašingtonu – Baiba Aldiņa, Skaidrīte un Juris Andersons, Maija un Ritvars Asbergs, Linda un Mārtiņš Duhms, Gunta un Lauris Eglītis, Nora un Ivars Galīņš, Astra un Kārlis Grīnbergs, Gunta un Gunārs Grūbe, Mildreda (Torjusen) un Imants Kalniņš, Daina un Atis Liepiņš, Ruta Smilškalne un Ivars Melngailis, Rita un Juris Petričeks, Ieviņa un Andris Priede, Maija Priede, Nora Priedītis-Kūla un Andris Priedītis, Māra un Vitolds Rācenis, Astrīda un Franks Ramrath, Ilze un Juris Raudseps, Maira un Ritvars Reinbergs, Irene Stankevics, Rūta Straumane, Valda Straumēna, Aija un Eižens Streips, Maija, Juris, Andris un Mārīte Šlesers, Reinis Tiģeris, Silvija Ūdris, Rasma un Vitolds Vītols, Gunta un Mārcis Voldiņš

Par godu Dr. **Jāņa un Annas Cerbuļu** pozitīvajām un ražīgajām **50 gadu laulībām** – Jānis un Anna Cerbulis

Zentas Kneziņskas 95 gadu jubilejas velte – Silvija Rūtenberga

Ziedojušs kā dāvana **Alfredam Raisteram** – Ēriks Raisters

Draugu un labvēļu dāvana manā **80. dzimšanas dienā**; **Izglītības programmai** – **Helmi F. Rožankovska**, Velta Liepiņš Godinot draugu māmuļu **Annu Tukleri viņas 95 gadu dzimšanas dienā** – Ilze un Juris Gertners, Olita un Juris Valainis Sēklas nauda bijušā Šutgartes Universitātes un istabas biedra Fellbachā, arhitekta **Gunāra Birkerta Okupācijas muzeja "baltā spārna"** projekta risināšanas iesākšanai – Alfreds Raisters

Ziemassvētku kartišu un dāvanu vietā – Violeta un Bob Byram, Tālivaldis un Dorothea Dzenis, Vija Miezītis

ZIEDOTĀJI

Turpinājums no 11.lpp.

100,– Rasma un Muir, Ingrīda Arsons, Daina Auns, Edīte Āboliņš, Evarists Bērziņš, Ženija Bērzkalns, Dagmāra un Imants Bitners, Monica un Brunis Buzinski, Ērika Clawson, Silvia L. Dauenheimer, Valda Dundurs, Edgars Ž. Elferts, Ojārs Emars, Gunta M. un Glenn E. Emmons, Juris Epermanis, Fēlikss un Solveiga Ērmanis, George J. un Patricia B. Garnelis, Sigurds Grava, Maija Grīnbuša un Maruta Grīnberga, Inta Hasenkamp Mačs, Gunārs P. un Veva Jakobsons, Vilma un Ansis Jansons, Kitija un Kārlis Kalējs, Victors Kerlins, Paulis un Rita Kubuliņš, Vilmārs un Dzintra Kukainis, Aivars Kuplis, Arvīds un Zinta Kūlītis, Ērika Kirsis, Paulis un Irēna Lazda, Daina un Michael Leary, Aina Liden, Rolands un Robella Lietapurs, Valentine Logina, Andris Mačs, Guna S. Mundheim, Manfrēds Munters, Irma Osis, Viesturs Paegle, Kārlis Petrovskis, Zinta Poilos un Jānis Klaviņš, Inta un Andrejs Rāve, Nora Renerta, Sigrīda Renigere, Otto Rēķis, Andris Ritums, Gaida un Jānis Rīsbergs, Nikolajs Siliņš, Irīna un Dailonis Štaubers, Toms un Ārija Šulcs, Juris un Ilze Upatnieks, Arturs Valters, Josephine Veidemanis, Artūrs Veidiņš, Gunārs Vilciņš, Gunta M. Vilciņš, Zig. Zagovics, Aīda Zilgalvis, Lilija Zīverte, Bukskauntijas un apkārtnes latv. ev. lut. draudze, Daugavas Vanagu apvienība Nūdžersijā, Grand Rapido Latv. biedrības Dāmu pulciņš, Grand Rapido un apkārtnes Latv. pensionāru biedrība, Klīvlandes Latviešu pensionāru apvienība, Korporācija "Gundega", LAMZA, Nujorkas Latviešu biedrība, Vašingtonas Latviešu skola, Ziemeļkalifornijas latviešu ev. lut. draudze

95,– Ilze un Juris Gertners, **80**,– Pēteris un Rūta Purīņš, Ilga B. Švechs, **75**,– Nora Auseklis, Nora Balode, Jānis un Ārija Deglis, Māris Lapiņš un Dagnija Lapiņš-Spuntelis, Tamāra un John MacMurray, Ēriks Raisters, Gunta un Yu Semba ar ģimeni, Victors un Valda Zemesarājs, **72**,– Auseklis Gothards, **70**,– Benita Antons, Ausma Linde, **65**,– Zigrīda un Anna Vilks, **60**,– Eduards un Valija Dūcis, Ērika Kukure, **55**,– Skaidrite Sobolev

50,– Velta Akmentiņa, Daina Albertiņa, Baiba un Egils Apelis, Lidija Augstkalne, Romans Auškāps, Biruta Auziņš, Ansis un Anna Ābele, Kīra Adams, Marija Āriņš, Elīta Bērziņa, Rota un Gunārs Boršteins, Vija Bowles, Māra Brikovskis, Violeta un Bob Byram, Ruth un Reid Cameron, Edvīns un Līvija Circenis, Velta Creamer, Jānis un Līlīja Bune-Gabliks, Elvira A. Danenbergs, Tālivaldis un Dorothea Dzenis, Mirdza Eglīte, Carl J. Feldmanis, Modris Galenieks, Velta Galēna, Alfrēds Grāmatiņš, Laimdots un Maija Grendze, Erna Gulbis, Arnolds Jansons, Irene Jansons, Mary un Peteris Jansons, Mudīte un Juris Jansons, Clarisa, Andris un Gunārs Jākabsons, Ruta Jostsons, Alma Kalnājs, Inese un Arnolds Kaneps, Aistra un Jānis Kaža, Edgars un Erna Krastkalns, Pēteris Lapiņš, Edīte Laudanskis, Indulis Lauzums, Indulis un Ruta Lācis, Ingrīda Lediņš, Zenta Lejiņa, Marta Lejniece, Arnods A. Lelis, Velta Liepiņš, Arnolds Martins, Mirdza K. un Arvīds Mierins, Vija Miezītis, Kārlis Millers, Jeff un Katherine Mooney, Imants Ozols, Anita Vārsberga-Pāža un Andris Pāža, Irēne un Jānis Pelcis, Zenta Pētersons, Dzintra Platace, Malvīne un Jānis Ponemeckis, Kārlis un Milda Pucis, Ara B. Pumpurs, Leontīne Raestas, Vita Ramanis, Eleonora Rampāns, Katrīna Rebiņa, Jānis M. Riekstiņš, Daina Romualdi, Arnolds un Līga Ruperts, Tamāra un Edvīns Rūsis, Inta un Ēriks Salzirnis, Roberts Seisums, Daira Skriblis, Valija Skrodele, Ināra Spalviņš, Jānis Sprīgīs ar ģimeni, Ingrīda un Jānis Staklis, Linda, George un Nikolajs Star, Arkādijs Strazdiņš, Austra un Vizma Strazdiņš, Maija Stumbbris, Biruta un Ēriks Taube, Harijs Taube, Anna Tidmane, Līlīja Tomass, Alma Tulinska, Zigrīda un Valdemārs Upenieks, Rudīte Upats, Valija un Jānis Upats, Ilga N. Upmanis, Paulis Viķelis, Brogiļslavs un Marija Višockis, Velta Zeltiņa, Edvīns un Vija Zemgals ar ģimeni, Kārlis un Biruta Zvejnieks, Margaret A. Weill, Beveronia, Grand Rapido latviešu ev. lut. draudzes Dāmu komiteja, Korporācijas Daugaviete Bostonas kopa, **45**,– Līga un Raymond Gonzalez, **40**,– Daina un Bruno Baumanis, Edgars un Aida Bērziņš, Ārija un Heino Grauss, Eriks un Ingrīda Ieviņš, Miervaldis un Līlīja Lazdiņš, Baiba S. Ozols un Māra Kopmans, Zviedrijas vēstniecība, **38**,– Zenta Cīrule, **36**,– Edvīns Upītis, **35**,– Brīgita un Žanis Elevāns, Dzintra un Alfrēds Grīslis, Peters A. Olsteins, Elizabete Vittands, **32**,– Gunārs Stopnieks, **30**,– Vilma Ambats, Vizbulīte un Ēriks Bole, Donats un Anna Dauksts, Gunārs un Nelliņa Iesalnieks, Erna Jakobsons, Lidija Neibergs, Jūlija Pakalniņš, Aldis S. Platacis, Jānis un Velga Plāte, Emīlija un Alberts Purviņš, Vera Riekstiņš, Arturs un Ilga Rubenis, Malvīne M. Rudzītis, Maija Russell, Ringolds un Lidija Straume, Andrejs Strīķis, Vitalijs Tarbunas, Daina un Andris Ūdris, Valdis Valciņš, Irēna un Leons Vanuška, Elīta Wood

25,– Aina Auškāpe, Andrejs Baidiņš, Dace Berton, Jānis Bērziņš, Arturs Dinbergs, Egons Duņēns, Teds Ermansons, Kārlis un Nelliņa Freimanis, Olga Grendze, Rolands Gudrups, Mudīte Jurševska, Gunta un Gvido Kaljo, Jānis un Karena Karps, Rita Kaugurs, Lidija Kiršteins, Kārlis V. Kopāns, Zelma Lācumā, Maija un Modris Mednis, Silvija Megnis ar ģimeni, George Mekšs, Herta Mencis, Jānis Peize, Omula un Ojārs K. Pencis, Pauls Plisis, Ruta Plostiņš, Māra un Māris Prāvs, Ilgvars Spilners, Ilze un Uldis Šmidchens, Līga un Indulis Šulcs, Velta Šulcs, Vija un Valts Treibergs, Teodors Uldriķis, Mirdza Varenais, Aina un Artūrs(†) Vatvars, Gunārs Vēveris, Jānis Zadvinskis, Ilga Zemesarājs, Izolde Zīvers-Price, Daniel un Mudīte Waterman, Marjorie un Davids Wilste

20,– Alfreds Amoliņš, Ligita Andersons, Elza Auguste, Egils Auleciems, Peters Bruvelis, Arnis Bušs, Maruta Camerota, Benita Cīrulis, Zinta Dadze, Vija Dance un Jāzeps Miltiņš, Elza I. Deimants, Jānis un Ērika Egle, Irene Erdmanis-Baiže, Erna Freiberga, Aina un Armands Garsils, Zigrīda Gaujniece ar ģimeni, Anna Gelzis, Marta Gulbis, Uldis un Ilze Ievāns, Astrīda Jansons, Olga un Maksis Jansons, Vija un Peter Johnson, Mirdza Kalniņa, Vēra Kiors, Pauls Kupšis, Kārlis Ķezbers, Arija Lee, Vilmārs Melbārdis, Brīgita un Viktors Millers, Voldemārs E. un Mirdza Nikmanis, Jānis Peize, Emīls un Austra Piņķis, Augusts Redlichs, Bruno Rozenlīls, Valdis Steinbergs, Monika Strautniece-Dauksts, Dzidra Šmite, Leo Vedners, **15**,– Anna Bogdāns, Dagnija Butlevics, Ilona un Roger Cherry, Jānis Jansons, Ausma Pirktiņa, Daina Pličs, Vilma Riepnieks, Danute Šķirmants, Anna Tarbunass, Vija Vidzemnieks, Ausma un Anatols Zeltiņi, Margarita Zeps, **10**,– Aija Briedis-Day, Jānis Cakars, Ilga Dimbīrs, Valida Grasis, Bertrams Keire, Harolds Kuplis, Elizabete Lapainis, Vija Mežnora, Jānis Sinka, Inese Tīsiņa, Vitalis Varpalietis, **5**,– Ojars Bruveris, Ēriks Rikāns

Paldies arī tiem, kas atstājuši savu artavu ziedoju mu kastē!

ENGLISH LANGUAGE SECTION

IN THIS ISSUE ...

In the leading article Anda Līce reflects on circles of light as seen under apple trees - the fallen apples - the riches of harvest time. A kind of harvest bounty for the Museum has been the receipt of accreditation from the State Museum Board. Līce admires and thanks supporters of the Museum for their generosity.

The Director of the Museum explains the process of accreditation. It is particularly important for our museum to be accredited because that means that our Museum is working according to museum standards recognised by other museums of Latvia. Accreditation also opens new possibilities for obtaining funding of museum projects.

After receiving accreditation, the Museum and Foundation leadership is actively trying to negotiate with the City of Riga a long-term low-cost lease to its building with an option to build an addition as envisioned by architect Gunārs Birkerts. The City Mayor Gundars Bojārs has expressed support both for the Museum and its location near the City Hall Square. Hopes for a favorable outcome have also been strengthened by the recent action of the State giving the BarricadeMuseum title to its building in Old Town Riga.

The museum's travelling exhibition - "Latvia Returns to the free World" - has visited many European cities: this year it is also being shown in the USA, starting from Washington, DC, and continuing on to Minneapolis, Chicago, Madison, Wisconsin etc.

The temporary exhibit "Commerce During the Occupation Regimes" opened in the Museum on June 17. It brings back memories of life in occupied Latvia - rationing, frequent money reforms, deficit goods - unavailable items - and dollar stores.

The book *Latvijas Okupācijas muzejs 1940 – 1991 Museum of the Occupation of Latvia* was presented on June 4. Its 215 pages contain many full colour illustrations, the text is in Latvian and English, and this certainly is the most up to date concise history of the period available in print today. A second edition of the monograph *Maslenku tragedija – Latvijas tragedija* (The Tragedy at Maslenki – Latvia's Tragedy) by Andrejs E. Feldmanis was presented on June 21. It contains many photographs and describes in detail the attack from Soviet Russia on the boarder guards of the Republic of Latvia in June 15, 1940.

The Audio-Visual Archive of the Museum has video recordings of eye-witness accounts of 610 persons. These can be combined with photographic and other materials in the Museum Archives to produce short documentary video films. Unfortunately, this is not yet possible because the Museum lacks essential editing and duplicating equipment. The Audio-Visual Archive is appealing to Museum supporters for donations to purchase these items.

Head of the Research Programme, Prof. Henrihs Strods describes some of the documents which he recently obtained from archives in Moscow. They deal with the entry of Soviet troops into Latvia on June 17, 1940, and the plans for the deportation of members of the armed forces of the Republic of Latvia.

The Museum programme to identify memorial sites in Latvia, which refer to the occupation period, received very valuable voluntary help from four Latvians from the USA. They spent a week in September travelling by car, photographing, and recording information about more than 50 new sites.

The Museum has purchased a specialised computer data base programme for cataloguing Museum acquisitions, including the very large number of photographic negatives which the Museum owns. Presently one fulltime person and two part time persons are using the programme to enter information into the data base that will make searches fast and convenient. This programme also eliminates the need for handwritten entries into catalogues and acquisition records.

The travelling exhibition "Latvia 1939 – 1991: from Occupation to Freedom" continues on its way to schools in Latvia. Even though the Museum has two sets of exhibition materials, they are already fully booked until the end of the year. In conjunction with the exhibition, students are also encouraged to participate in various competitions concerning historical topics.

In the second part of the spring semester, the Education Pro-

gramme of the Museum announced an experimental competition amongst schools in Latvia. Students were asked to do research in their own localities about the occupation period. They were encouraged to interview eyewitnesses, to read old newspapers and search for documents and photographs. The response from schools was excellent and enthusiastic. The best seven student groups came to the museum and demonstrated the results of their research. They evaluated one another and the competition was keen. The winners had obtained a lot of interesting material and even prepared a video. Many prizes were distributed and a new competition is planned for next year.

Members of an international seminar for history teachers spent a whole day at the museum. The seminar was organised by the European Council and the topic was "How to Teach About the Theory and Practice of Communism". The lecturers were from Latvia, Russia, Rumania and Great Britain. The participants came from 15 different European countries and Latvia. The afternoon in the Museum was spent testing activities for students designed by our Education Programme staff. The emphasis of the suggested methodology was on students becoming involved by "doing" history, rather than just hearing about it.

A new visitors' questionnaire has been prepared in Latvian and English. Visitors are encouraged to fill it out and preliminary data indicate, for example, that during September, 78% of the visitors were tourists, of whom 93% were satisfied or very satisfied with their visit.

New acquisitions: an aluminium milk can that has survived bombing of a ship fleeing from Latvia in the fall of 1944; a little yarn doll made in Siberia in the late 1940s; diary, written by a young man on the edges of Homer's *Iliad* far beyond the Arctic circle; a small cross made of caribou bone in 1946.

The financial report for the first half of 2002 is included.

Short descriptions are provided about six members of the Museum staff. Aija Ventaskraste has a Masters degree in History and spends most of her efforts cataloguing acquisitions. Brigit Radzina has worked for the Museum since its beginning and spends most of her time gathering new materials and recording information about them. Ojārs Stepens has a masters degree in History and is the curator of the Museum's permanent exhibition. Niluta Bahmane has a Masters degree in Art and is the resident artist in the Museum. Jānis A. Krūmiņš joined the staff recently as the technical administrator. He is also a member of a Latvian folklore group and the chairman of the "Daugavas Vanagi" organisation in Latvia. Inese Misāne is studying for a masters degree in Cultural Management and since the summer, has been in charge of Public relations for the Museum.

Ārpus Latvijas, Okupācijas muzeja publikācijas var pasūtīnāt, nosūtot čeku par grāmatas cenu un sūtīšanas izdevumiem muzeja pārstāvīm savā valstī. Pēc pasūtīnājuma saņemšanas grāmatas izsūtīs no Okupācijas muzeja Rīgā.

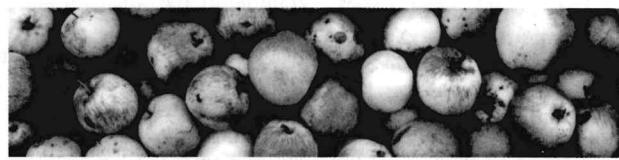
ASV: Čeki rakstāmi **OMF** un nosūtāmi **Dainai Albertiņai, 1053 Alder Lane, Naperville, IL 60540-7201.**

Kanādā: Čeki rakstāmi **Dagnijai Staško** un nosūtāmi **Dagnijai Staško, 16 Elterwater Ave., Nepean, ON K2H 5J2.**

Austrālijā: Čeki rakstāmi **Rutai Birzulei** un nosūtāmi **Rutai Birzulei, 3 Pearson Street, Balmain East, NSW 2041.**

Grāmata	Cena ar piesūtīšanu		
	USD	CAD	AUD
Gadagrāmata 1999	16.00	24.00	29.00
Gadagrāmata 2000	18.00	27.00	32.00
Gadagrāmata 2001	20.00	30.00	36.00
Latvijas Okupācijas muzejs latviešu un angļu valodā	25.00	38.00	45.00
"Maslenku tragedija – Latvijas tragedija" – otrs paplašinātais izdevums	22.00	33.00	40.00

Apkārtraksts Nr. 14, 2002. gads, Rīga.
Apkārtraksts iznāk divas reizes gadā.
ISSN 1407-3668

Apkārtraksta vinjetē izmantota Kārla Pakārkļa fotogrāfija.
Redaktore Anda Līce, korektore Dzintra Auziņa, Zanes Nemmes makets.
Latvijas Okupācijas muzejs (OM)
Strēlnieku laukums 1, Rīga, LV-1050
Tālruņi: OM birojs – 7212715, Izglītības programma – 7211030
Fakss: 7229255, E-pasts: omf@latnet.lv